

Josef Schmithüsen: Allgemeine Vegetationsgeographie. Lehrbuch der Allgemeinen Geographie. Bd. IV. Walter de Gruyter & Co., Berlin 1959. 17 × 24 cm. 261 s. 114 fig. 1 farvetavle. 28 DM.

I denne lære- og håndbog, der omtaltes i Geografisk Tidsskrift, 1959, foreligger nu en meget koncentreret og vidtspændende oversigt over de plantegeografiske problemstillinger og over forskningens nuværende standpunkt. Hovedinddelingen er følgende: I: Vegetationens bestanddele (flora-rigerne og planteformernes typologi, tilpasning til vand-faktoren, Raunkiær's livsformer, vækstformerne, og den arealmæssige udbredelse af arter og samfund); II: Vegetations-enhederne i landskabet; III: Vegetationsenhedernes udbredelse, herunder de klimatiske vegetations-zoner.

Den meget omfattende tysk-sprogede litteratur på dette felt har efterhånden skabt en ny terminologi, der ikke altid er helt entydig og derfor noget vanskelig at bruge; men Schmithüsen har her gjort et stort arbejde for at skærpe begreberne og systematisere disse.

Forfatterens rige kundskab og hans nøjsommelige stræben efter orden og overskuelighed i et uhyre kompliceret stof er imponerende, og bogen vil blive uundværlig for enhver, der kommer i kontakt med den tysk-sprogede plantegeografiske special-litteratur. Den detaljerede typografiske opstilling, det store sagregister og den omfattende litteraturliste vil lette bogens anvendelse som håndbog.

Niels Nielsen.

Westermanns Hausatlas, Georg Westermann Verlag, Braunschweig 1958. 184 s. + 54 s. indeks. 23 × 34 cm. Kortredaktion: C. Diercke og R. Dehmel. 134 farvefotografier i udvalg ved W. Tietze. Erhvervsgeografiske oversigter i kort og tabeller ved R. Dehmel. DM 39,80.

Denne ny udgave af det kendte og meget benyttede »Diercke Atlas« bringer ud over de kendte kort i ajourført form et stort antal specialkort af særlig værdi. Alle terræntyper er repræsenteret ved karakteristiske eksempler i så stor målestok, at mange karakteriserende enkeltformer kan medtages. Som en nyhed bringer denne udgave, der er beregnet til brug i hjemmene, en samling farvefotografier, ordnet regionalt, udvalgt efter pædagogiske principper og forsynet med fyldige forklaringer og kort-referencer. Denne billedafdeling er egentlig atlas-ideen uvedkommende og må opfattes som tilpasning til det ny marked for håndbøger, der er fremkommet derved, at lærebøger, inklusive atlas, nu udlånes til skoleelever og derfor ikke mere automatisk indgår i hjemmenes bogsamling, når børnenes skolegang er afsluttet. En erhvervsgeografisk-statistisk afdeling tilfører yderligere dette atlas en håndbogsværdi, hvortil det omfattende indeks i allerhøjeste grad medvirker.

Axel Schou.

Axel Garboe: Geologiens Historie i Danmark. Bind I: Fra Myte til Videnskab. 18 × 28 cm. 283 s. 95 fig. C. A. Reitzels Forlag, København, 1959.

I det nu foreliggende I. bind af »Geologiens Historie« behandler Axel Garboe med stor grundighed og vidt spændende lærdom udviklingen fra denne videnskabs første begyndelse til året 1835, d. v. s. tidspunktet for fremkomsten af J. G. Forchhammers berømte arbejde: »Danmarks Geo-

gnostiske Forhold«. Forfatteren medtager endvidere en oversigt over norsk geologis historie indtil 1814.

Dette vigtige bidrag til nordisk lærdoms historie vil ikke blot blive påskønnet af naturhistorikere i videste forstand, men af alle, som har interesse for vor kulturs udvikling.

Billedstoffet er righoldigt og rummer mange interessante momenter, og bogens udstyr er smukt.

Niels Nielsen.

Radim Kettner: Allgemeine Geologie I, II og III. Deutscher Verlag der Wissenschaften. Berlin 1958 og 1959. (Oversat fra tjekkisk). $17 \times 23\frac{1}{2}$ cm. DM 39,60, DM 36,— og DM 38,80.

Disse bind er de første af professor Kettner i Prags lærebog i geologi på ialt 4 bind. Bind I (412 sider, 328 fig.) har undertitlen »Der Bau der Erdkruste« og omfatter jordens geofysiske forhold og opbygning samt de tektoniske og vulkanske processer og endelig et kapitel om de efterhånden mange teorier om jordens tilblivelse og årsagen til bjergkædefoldningerne.

Bind II (368 sider, 267 fig.) har undertitlen »Zusammensetzung der Erdkruste, Entstehung der Gesteine und Lagerstätten« og omfatter petrografen og jordbundslæren.

Bind III (460 sider, 319 fig.) har undertitlen »Die äusseren geologischen Kräfte, die Erdoberfläche und die geologische Tätigkeit des Wassers« og omhandler ferskvandets og havets geologi og geografi. Her bør særlig fremhæves afsnittet om det underjordiske vands virksomhed og karstfænomenerne, men ellers gælder det her som i de øvrige bind, at kilderne til fremstillingen er lovlig gamle. Litteraturlisterne indeholder meget få værker yngre end 1930, med undtagelse af nogle russiske og tjekiske forfattere.

Behandlingen af stoffet svarer i det store og hele til, hvad der er almindeligt i de gængse tyske lærebøger, og der gøres meget ud af at gennemgå udviklingen af forskellige teorier helt fra begyndelsen af det attende århundrede. Flere af afsnittene får derved et noget forældet præg. Dette gælder først og fremmest behandlingen af sedimenterne. I Bind II, side 90 hedder det således, at arkosernes feldspat kaoliniseres af nedsivende mosvand. Dette er en teori, der i sin tid opstilledes af Stremme, men allerede så langt tilbage som i 1926 viste Harrassowitsch, at dette holder ikke stik. Også afsnittet om kaustobiolitterne (tørv, kul etc.) samt søernes sedimenter og tilgroning trænger til en grundig revision. Det samme gælder afsnittet om jordbundstyperne.

Det bedste ved værket er dets mange fortrinlige illustrationer, både tegninger og fotografier.

Kaj Hansen.

Brockhaus Taschenbuch der Geologie. Die Entwicklungsgeschichte der Erde.

Mit einem ABC der Geologie. 772 sider, 229 figurer, 46 tavler, 46 tabeller + en formationstabel. Octav ($12\frac{1}{2} \times 18\frac{1}{2}$ cm). VEB F. A. Brockhaus Verlag. Leipzig 1959. DM 13,80.

De første 541 sider, der er skrevet af 21 forfattere, giver en kort, men fortrinlig og udtømmende gennemgang af næsten alle geologiens forskellige afdelinger, både den historiske geologi, paleontologien og den almin-